

Березнева Наукова сесія в Донецьку (Донецька обласна універсальна бібліотека)

Пленарне засідання.

Володимир БЛЕЦЬКИЙ,

*д.т.н., професор Донецького національного технічного
університету*

ДОНЕЦЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА У 2003 РОЦІ

Шановні панове! Колеги!

У 2003 році, коли відзначається 130-ліття першої національної академії наук, – Наукового товариства ім. Шевченка, – НТШ-Донецьк провадило широку науково-дослідницьку, громадсько-організаційну, видавничу роботу, яку можна класифікувати за такими напрямками, програмами і проектами:

- Науково-видавнича діяльність
- Програма “НТШ-Донецьк у Інтернеті”
- Конференції та наукові сесії
- Періодичні й серійні видання:
 - проект Аналітично-інформаційний журнал “Схід”;
 - проект “Донецький вісник НТШ”;
 - проект “Проблеми сучасного підручника середньої і вищої школи”;
- громадсько-просвітницька діяльність;
- організаційна робота НТШ-Донецьк.

Коротко ознайомлю вас з результатами роботи Донецького відділення НТШ.

Науково-видавнича діяльність НТШ-Донецьк

За 2003 рік НТШ-Донецьк виконало велику науково-дослідну роботу в ряді галузей – історії, філософії, економіці, народознавстві, літературознавстві, точних науках і т.д. Це дало змогу підготувати і випустити друком такі видання:

1. Соболев В. 12 подорожей в країну давнього письменства. Цикл статей з історії давнього українського письменства IX-XVIII століть. – Донецьк: Східний видавничий дім. НТШ-Донецьк. – 2003. – 156 с.

Монографія підготовлена співпраці з Центром гуманітарної освіти НАН України та кафедрою української філології Варшавського університету. Наклад: 400 прим.

2. Донецький вісник НТШ. Т. 3. (хімія, технічні науки, науки про землю, медицина та психологія). – Донецьк: Східний видавничий дім. НТШ-Донецьк. – 2003. – 136 с. Наклад: 300 прим.

3. Донецький вісник НТШ. Т. 4. (філософія, історія, мова та література). – Донецьк: Східний видавничий дім. НТШ-Донецьк. – 2003. – 284 с. Наклад: 300 прим.

4. Білецький В.В. Виправлення девіантної особистості: філософський погляд. – Донецьк: Східний видавничий дім. НТШ-Донецьк. – 2003. – 156 с.

Монографія є результатом 4-річного дослідження автора. Підготовлена завдяки сприянню Донецької державної академії управління. Наклад – 300 прим.

5. Пірко В.О. Заселення Донеччини у XVI-XVIII ст. – Донецьк: Східний видавничий дім. НТШ-Донецьк. – 2003. – 182 с.

Монографія є підсумковою роботою автора, яка й узагальнює 33-річне дослідження теми. Підготовлена спільно з Донецьким національним університетом. Наклад: 500 прим.

6. Оліфіренко В.В. Підручник з української літератури: історія і теорія. – Донецьк: Східний видавничий дім. НТШ-Донецьк. – 2003. – 324 с. У монографії висвітлюються етапи становлення підручника з української літератури та його теоретичні основи від княжих часів до сьогодення. Автор окремо досліджує підручники й посібники зі словесності й літератури та їх прототипи XI-XVIII ст., XIX ст., перших десятиліть XX ст., підручники з літератури в українському зарубіжжі, в радянській Україні, незалежній Україні. Моног-

рафія є підсумковою роботою автора і являє собою основу докторської дисертації. Підготовлена спільно з Донецьким відділенням Центру гуманітарної освіти НАНУ. Наклад: 400 прим.

7. Біляїв В.І. «На неокраїні крилі...». – Донецьк: Східний видавничий дім. НТШ-Донецьк, УК-Центр – 2003. – 348 с.

До книги відомого українського журналіста і письменника Володимира Біляїва, донеччанина, Співкера національної Ради Центру УНР в екзилі, керівника української редакції радіостанції «Голос Америки» увійшли нариси про визначних українських майстрів слова – поетів, письменників, літературознавців із західної діаспори, зокрема, Івана Багряного, Василя Гайдарівського, Галину Журбу, Святослава Караванського, Григорія Костюка, Євгена Маланюка, Тодося Осмачку, Яра Славутича та інших. Наклад: 1000 прим.

8. Самилін В.М., Білецький В.С. Спеціальні методи збагачення корисних копалин (курс лекцій). – Донецьк: Східний видавничий дім. НТШ-Донецьк – 2003. – 116 с.

У посібнику подано 20 лекцій зі спеціальних методів збагачення корисних копалин. Посібник відповідає освітньо-професійній програмі Міністерства освіти та науки України за фахом 7.09.0302 «Збагачення корисних копалин». Наклад: 300 прим.

9. Мухопад М.Д. Рудниковий транспорт – Донецьк: Донецький національний технічний університет. НТШ-Донецьк – 2003. – 320 с.

Електронний навчальний посібник для студентів, які навчаються за напрямком „Гірництво”. Пробний наклад: 100 CD-дисків.

10. Проблеми сучасного підручника й посібника середньої та вищої школи (збірник наукових праць). Ред. колегія: В. Оліфіренко (укладач), В. Білецький, І. Пасько, В. Саранчук. Випуск 2. Донецьк – 2003. – 160 с.

До збірника увійшли матеріали 2-ї регіональної конференції “Проблеми сучасного підручника для вищої і середньої школи”, яка відбулася в Донецьку у грудні 2003 р. Наклад: 200 прим.

Звичайно, перерахованими виданнями науково-видавничої діяльності членів НТШ-Донецьк не обмежувалася.

Слід зауважити, що, на жаль, далеко не всі видання НТШ-Донецьк увійшли до “Каталогу видань НТШ в Україні 1989-2003” (Львів, 2003, НТШ). За період існування НТШ-Донецьк (з 1997 р. до моменту написання цього матеріалу) ми нарахували 73 видання НТШ-Донецьк, і видання, здійснені спільно з НТШ-Донецьк, перелік яких подаємо в додатку до цього тому “Вісника”.

Науково-видавнича робота Донецького відділення НТШ залишається, на жаль, не організованою за фаховими секціями, комісіями тощо.

Програма “Діяльність НТШ-Донецьк у Інтернеті”

Розбудова українського сектору Інтернету, насичення його різноплановими фаховими матеріалами, на нашу думку, є одним з першочергових завдань сучасного НТШ. Саме Інтернет є тим інформаційним засобом, який хай і не остаточно, але “рятує” нас від стану катастрофічного українського книговидання, колосального звуження сектору українських наукових, художніх, публіцистичних та інших видань, включно з періодикою.

Враховуючи це, Донецьке відділення НТШ діяло в ряді напрямів: створення і підтримки власного сайту, субсайту на порталі <http://www.intellect.org.ua>, співпраці з існуючими електронними бібліотеками (зокрема “Весна”), створення власних Інтернет-продуктів і фахових сайтів членами НТШ-Донецьк.

Проект «Сайт і субсайти НТШ-Донецьк»

Створено сайт НТШ-Донецьк у 2001 р. і розташовано за адресою: <http://www.iatp.donetsk.ua/~ntsh>. У 2002 році на цьому сайті розміщено матеріали інтернет-конференції НТШ-Донбас із проблем сучасного українського підручника та посібника.

У 2002 р. здійснена реєстрація НТШ-Донецьк як Аналітичного центру на Порталі Аналітичних центрів України. www.intellect.org.ua

У 2003 році на сайті НТШ-Донецьк проведена інтернет-конференція “Проблеми підручника середньої і вищої школи”. Матеріали конференції розташовані за адресою:

<http://www.iatp.donetsk.ua/~ntsh/science7.htm>

За 2003 рік НТШ-Донецьк у Інтернеті опубліковано ряд матеріалів.

Монографії, словники, збірники статей

1. Соболь Валентина: 12 подорожей в країну давнього письменства (моногр.) www.slovnyk.org.ua/txt/sobolv/podor/index.html

2. Сергеев Павло, Білецький Володимир: СЕЛЕКТИВНА ФЛОКУЛЯЦІЯ ВУГІЛЛЯ ГІДРОФОБНИМИ РЕАГЕНТАМИ (монографія) www.slovnyk.org.ua/txt/nau.html - 18к

3. Лаврів П. Моя земля – земля моїх батьків (монографія) http://www.slovnyk.org.ua/txt/lavrivp/_single/zeml.html

4. Донецький вісник НТШ – тт. 3 та 4

- <http://www.slovnyk.org.ua/ukr/donvisn/t3/index.html>
<http://www.slovnyk.org.ua/ukr/donvisn/t4/index.html>
5. В. Біляїв “На неокраїнім крилі....” (Штрихи до літературних портретів української діаспори) <http://www.slovnyk.org/txt/biljajivv/>
6. Мовні конфлікти і гармонізація суспільства (Матеріали наукової конференції 28-29 травня 2001 року, Мовні конфлікти і гармонізація суспільства, ВПЦ "Київський університет" 2002, Громадський добродійний фонд імені Ігоря Білозора).
<http://slovnyk.org.ua/txt/konf/mk2001/index.html>
7. С. О. Кочерга. Південний берег Криму в житті і творчості українських письменників XIX ст. Ялта, – 2001.
<http://www.slovnyk.org.ua/txt/kochergas/metod.html>
8. Ірина Магрицька. Словник весільної лексики українських східнословобожанських говірок (Луганська область). – Луганськ: Знання. – 2003. <http://www.slovnyk.org/txt/magrytskai/slovnyk.html>
9. Віталій Білецький. Виправлення девіантної особистості: філософський погляд (монографія)
http://www.slovnyk.org.ua/txt/biletskvi/_single/vyprav.html
10. Олена Бердник. “Історія Русовъ” як метатекст. – Донецьк. 2002. – 176 с. <http://www.slovnyk.org.ua/ukr/berdnyko/index.html>
11. Плахтій Тетяна: ПОЕТИКА ДРАМ МИКОЛИ КУЛІША: ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО (цикл статей)
http://www.slovnyk.org.ua/txt/plahtt/_single/ukc.html
12. Катя Хом'як: в театрі і житті (до 80-річчя з дня народження заслуженої артистки України з театру ім. М. Заньковецької). – Донецьк: Східний видавничий дім. – 2002.
http://www.slovnyk.org/txt/biletskv/_single/homiak.html
13. ДОНЕЧЧИНА: ГОЛОДОМОР 1932-1933 (бібліографічний довідник Донецької обласної універсальної бібліотеки). Донецьк. 2002. http://www.slovnyk.org/txt/biblio/_single/holodomor.html
14. ГІРНИЧИЙ ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИЙ СЛОВНИК. Ред. В.С. Білецького, т. 1. Донецьк: Східний видавничий дім. – 2001. – 514 с. <http://www.slovnyk.org.ua/ukr/biletskv/enc/>
<http://www.slovnyk.org/txt/biletskv/enc/index.html>
<http://www.slovnyk.org/txt/biletskv/enc/sale.html>
15. Українсько-російсько-англійсько-німецький гірничий словник на 10 000 термінів (перекладний). Укладач В.С. Білецький. Інтернет-видання в системі lingvo. <http://www.lingvoda.ru>.

*Навчальна література
(посібники, методичні розробки, програми курсів)*

1. Смирнов В.О., Білецький В.С. Проектування збагачувальних фабрик (посібник з грифом Міністерства освіти)

<http://www.slovnyk.org.ua/txt/biletskv/fabr/index.html>

2. Валерій САМИЛІН, Володимир БІЛЕЦЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНІ МЕТОДИ ЗБАГАЧЕННЯ КОРИСНИХ КОПАЛИН (курс лекцій)

<http://www.slovnyk.org.ua/txt/biletskv/spmet/index.html>

*Статті та прес-релізи
на порталі <http://www.intellect.org.ua>*

[28/10/2003] Українці Кубані: Україна повинна активніше підтримувати свою діаспору. Що думають українці діаспори про ситуацію навколо Тузли? [22/10/2003]. Заява Українського козацтва до російського та українського народів щодо подій навколо острова Тузла [22/10/2003] Лист Гетьмана України гвардії генерал-лейтенанта І.Біласа до президента Росії Путіна В.В. [15/10/2003]. Модернізація державної податкової служби [14/10/2003]. Об'єднання компаній за кордоном [14/10/2003]. Греки північного Приазов'я [28/08/2003]; Трансформація ринків в інформаційній економіці [26/08/2003]; Політична наука в Україні: проблеми реформування та інституціоналізації [26/08/2003]; Інститут Представництва Президента України в Криму: історія становлення [26/08/2003]; Таврійському національному університету ім. В. Вернадського – 85! [09/07/2003]; Вийшов новий номер журналу "Схід" 08/07/2003]; Луганські науковці шукають нові підходи до проблеми пошуку інвестицій [07/07/2003]; «Современные украинско-российские отношения в западной интерпретации» (рецензія) [07/07/2003]; Ретроспектива державотворчих процесів в Україні [03/07/2003]; РОЛЬ КОНФУЦІАНСЬКОГО ВЧЕННЯ У ПРОХОДЖЕННІ РЕФОРМ В КИТАЇ. ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ [03/07/2003]; Суспільство і держава в європейській модерності [3/07/2003]; ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСПОРТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ ПРИ ЇЇ АДАПТАЦІЇ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ [02/07/2003]; Фундаментальна дослідницька робота в галузі історії і теорії українського підручника [08/05/2003]; Проблеми розвитку і реформування морських портів України [08/05/2003]; Складові інвестиційного клімату і чинники, які його формують [08/05/2003]; Проблема розподілу повноважень у контексті реалій громадянського суспільства в Україні [08/05/2003]; Новий номер аналітичного журналу "Схід" [08/04/2003]; Соціальний аспект структурних моделей національних економік [08/04/2003]; Переваги та особливості засто-

сування нових кредитних технологій [07/04/2003]; Глобалізм як фактор трансформації особистості [01/04/2003]; Євроатлантична спрямованість у передвиборчих платформах партій та блоків [01/04/2003]; Світоглядні версії громадянського суспільства в філософії нового часу [01/04/2003]; 14-а наукова сесія наукового Товариства ім. Шевченка [25/03/2003]; Слухання у Верховній Раді 12 березня 2003 року на тему "Про функціонування української мови в Україні" [24/03/2003]; "Соціс" підтримує почин Державного департаменту США і... анкетує українські NGO російською (або: "Спасибі, "Соціс" за 40%") [24/03/2003]; Аналітичні центри – за бортом... [17/03/2003]; Конференція з проблем глобалізації у Донецьку [14/03/2003]; Нове число аналітичного журналу "Схід" № 2(52), лютий 2003 [26/02/2003]; Нове видання: 12 подорожей в країну давнього письменства. [05/02/2003]; Відкритий лист української інтелігенції з приводу загрозливих тенденцій "Року України в Росії" та "Року Росії в Україні" [03/02/2003]; Кінець Російської Імперії [24/01/2003]; Роздуми з приводу терористичного мегаакту в США 11 вересня 2001 року [24/01/2003].

Це далеко не повний перелік статей, повідомлень тощо на вказаному порталі (частина з них, – близько 50%, друкувалася завдяки сприянню Українського культурологічного центру), але й цей перелік дає уявлення про тематику та періодичність публікацій НТШ-Донецьк на своєму субсайті порталу <http://www.intellect.org.ua> у 2003 році.

*Розташування фундаментальних статей в
Інтернет-бібліотеці "Весна" (Київ) за адресою
<http://www.slovnyk.org/>*

Чередніченко О.Т.: РАНОК "ПЛАСТМАСОВИХ НОЖІВ" АБО МІЖЕЛІТНА "РОЗБОРКА" В США

http://www.slovnyk.org/txt/cheredno/_single/11ver.html

Жеребецький Є. КІНЕЦЬ ІМПЕРІЇ.

http://www.slovnyk.org/txt/zherebe/_single/kinimp.html

Загалом за 2003 рік НТШ-Донецьк здійснено понад 150 публікацій книг та статей в Інтернеті, загальний обсяг яких понад 420 друкованих аркушів. Практично всі публікації можна знайти через популярні потужні пошукові системи, зокрема, через www.google.com

Нові Інтернет-продукти

Членом НТШ-Донецьк В. В. Оліфіренком (к.п.н., доцент Донецького національного університету, член НСПУ) створено і підтри-

20

мується сайт із літератури рідного краю за адресою www.donbaslit.skif.net

Конференції та наукові сесії НТШ-Донецьк

Донецьке відділення НТШ приділяє багато уваги конференційній діяльності, але вважає необхідним збалансовувати її з іншими напрямками роботи. Організація роботи за принципом невинної вервечки “ювілейних конференцій” нами не вітається.

У 2003 році НТШ-Донецьк організовано і проведено дві конференції – Березневу шевченківську та “Проблеми сучасного підручника середньої і вищої школи”. Друга – в інтернет- та звичайному режимі.

Матеріали Березневої наукової сесії НТШ-Донецьк 2003 року повністю надруковані у тт. 3 та 4 “Вісника НТШ-Донецьк”. Працювали секції: Секція 1. ФІЛОСОФІЯ І ПОЛІТИКА. Секція 2. УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА, КНИГОДРУКАРСТВО. Секція 3. ІСТОРІЯ. Секція 4. ХІМІЯ. Секція 5. ТЕХНІКА, НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ. Секція 6. МЕДИЦИНА ТА ПСИХОЛОГІЯ. Загальна кількість доповідей – 50. Число авторів та учасників конференції – понад 70.

Матеріали конференції “Проблеми сучасного підручника середньої і вищої школи”, проведеної 19.12.2003 спільно з Донецькою філією центру гуманітарної освіти Національної академії наук України та Лабораторією підручника і посібника “Українського культурологічного центру” надруковані окремим виданням і розташовані на сайті НТШ-Донецьк за адресою:

<http://www.iatp.donetsk.ua/~ntsh/science7.htm>.

На конференції представлено 25 доповідей і повідомлень з України, Польщі, Росії.

Періодичні й серійні видання:

Проект «Аналітично-інформаційний журнал «Схід»

У 2003 році підготовлено і випущено друком вісім чергових чисел аналітично-інформаційного журналу «Схід». Журнал і далі регулярно виходить в режимі мінімум 1-е число щодвамісяці (6 чисел на рік). В кожному числі на титульних сторінках зазначається, що журнал виходить за підтримки НТШ.

Журнал «Схід» у 2003 році був фаховим (за списками ВАК) з ФІЛОСОФІЇ, ЕКОНОМІКИ, ІСТОРІЇ.

Наклад одного випуску журналу – 800-1000 прим.

Особливістю 2003 року було видання двох спеціальних випусків журналу. Перший підготовлено для Донецького державного університету економіки і торгівлі. Другий – з нагоди 85-річчя Таврійського національного університету. Наклад спецвипуску для Криму – 1000 примірників – розповсюджено головним чином в Криму.

У 2000 р. створено сайт журналу <http://www.shid.f2s.com>. У 2002 році його вдосконалено і розташовано за адресою www.e-ukraine.org/east. У 2003 р. сайт журналу “Схід” розташовано за новою адресою <http://www.e-ukraine.org:8000/subsites/east/>.

Дайджест журналу “Схід” доповнено статтями 2003 року (тепер дайджест охоплює 1996-2003 роки) і розташовано за Інтернет-адресою <http://www.slovyuk.org/txt/sxid/index.html>

У 2003 році, за нашим поданням до Паризького Центру ISSN, аналітичному журналу “Схід” присвоєно індивідуальний № ISSN 1728-9343.

Загальний наклад 8 чисел аналітично-інформаційного журналу «Схід» (№№ 1(51) – 8(58) за 2003 рік) складає 7600 примірників.

Проект “Донецький вісник НТШ”

Проект розпочато у 2001 році з ініціативи голови НТШ-Донецьк В. Білецького. Вийшли друком: У 2001 – т. 1 “Вісника”; у 2002 – т. 2 “Вісника”. Метою видання «Донецького вісника НТШ» було заявлено створення нових можливостей для науковців Південно-Східної України у публікації їхніх праць.

У 2003 р. підготовлено й видано друком:

том 3 “Вісника” – хімія, технічні науки, науки про землю, медицина та психологія – обсягом 136 сторінок у форматі А5. Наклад – 300 прим.

том 4 “Вісника” – філософія, історія, мова та література – обсягом 284 сторінки у форматі А5. Наклад 300 прим.

При цьому була суттєво розширена редакційна колегія “Вісника”, виконано умови ВАК України щодо мінімальних квот докторів наук у складі редакційної колегії (5 докт. наук з кожної спеціальності), що необхідно для входження до списку фахових журналів у галузях: “філософія”, “історія”, “мова та література”, “хімія”, “технічні науки”, “медицина”.

За нашим поданням до Паризького Центру ISSN у 2003 періодичному виданню “Донецький Вісник НТШ” присвоєно індивідуальний № ISSN 1728-9572.

*Проект серійного видання
“Проблеми сучасного підручника середньої і вищої школи”*

Видання вперше побачило світ у 2001, вдруге – у 2003 році і містило в обох випадках матеріали однойменної конференції (координатор – к.п.н., доцент В. В. Оліфіренко), організованої НТШ-Донецьк спільно з Донецькою філією центру гуманітарної освіти Національної академії наук України та Лабораторією підручника і посібника “Українського культурологічного центру”.

На конференції 2003 року обговорено і прийнято рішення про перетворення збірника “Проблеми сучасного підручника середньої і вищої школи” в періодичне видання з розширенням редакційної колегії, залученням до роботи більш широкого кола фахівців.

За нашим поданням до Паризького Центру ISSN у 2003 серійному виданню “Проблеми сучасного підручника середньої і вищої школи” присвоєно індивідуальний № ISSN 1810-4126.

**Громадсько-просвітницька та представницька діяльність
НТШ-Донецьк**

У 2003 році громадсько-просвітницька та представницька діяльність НТШ-Донецьк була суттєво розширена. Вона включала такі основні заходи:

1. Участь у всеукраїнській виставці в «Експо-Донбас».

Видання НТШ-Донецьк були представлені на виставці «Реклама. Книга. Поліграфія» 25-28 лютого 2003 р. в комплексі «Експо-Донбас».

2. Впровадження «Гірничого енциклопедичного словника»

2.1. Презентація «Гірничого енциклопедичного словника» на конференції “Нові технології та обладнання з переробки промислових та побутових відходів та їх медико-екологічне забезпечення”. 17-20 лютого 2003, смт. Східниця, Львівська область (конференція організована Мінпромполітики, Мінохорони здоров’я та товариством “Знання”).

2.2. Презентація «Гірничого енциклопедичного словника» на конференції з проблем підгалузі збагачення вугілля в смт. Мілекіне, Донецька область, а також на сторінках ряду фахових видань вугільної, нафтогазової, гірничої галузі України.

2.3. Загальна кількість організацій-замовників «Словника...» на 1.01.2004 р. перевищує 210 (це – шахти, кар’єри, науково-дослідні інститути, вузи, геологічні партії і т.д.), кількість розповсюджених

комплектів – понад 700. «Словник...» визнано цінним виданням і рекомендовано до розповсюдження Мінпаливенерго України (лист Мінпаливенерго №04/27-635 від 27.06.03.).

Все це свідчить про активне впровадження української гірничої термінології, розробленої в межах програми НТШ-Донецьк, в науці і практиці вітчизняного гірництва.

3. Книжкова виставка до 130-річчя НТШ.

Організація у Донецькій обласній універсальній бібліотеці книжкової виставки *«НТШ: історія і сучасність – Науковому Товариству ім. Шевченка 130 років»* 28 березня 2003 р.

4. Акція допомоги шкільним бібліотекам.

НТШ-Донецьк та Український культурологічний Центр Донецька взяли участь у цільовій акції допомоги шкільним бібліотекам Старобешівського р-ну Донецької області – передано 100 книг і журналів (квітень 2003 р., через ДонНТУ).

5. Акція «НТШ-Донецьк – Криму».

5.1 НТШ-Донецьк та Українським культурологічним Центром Донецька передано українським школам і класам в Криму 100 книг і журналів (травень 2003 р., через Сімферопольську українську гімназію).

5.2. Вдруге партія книг і журналів (загальним числом понад 800 примірників) завезена в Крим і розповсюджена через Кримську республіканську бібліотеку ім. І. Франка, Таврійський національний університет, Ялтинський гуманітарний інститут, Сімферопольську українську гімназію наприкінці вересня 2003 р).

5.3. Музею Л. Українки в м. Ялта в рамках свята «Лесина осінь-2003» подаровано раритетне видання Гарвардського університету, видане з нагоди 100-ліття з дня народження поетеси.

5.4. В жовтні 2003 р. надіслана бібліотечка видань НТШ-Донецьк в українську школу м. Ялти (АРК).

6. Участь у забезпеченні навчального процесу у вищих навчальних закладах.

6.1 Три посібники з прикладних наук (гірництво та металургія), видані за участю НТШ в 2002-2003 рр. розповсюджені в гірничих і металургійних вищих навчальних закладах (Донецьк, Дніпропетровськ, Кривий Ріг) та профільних технікумах (Донецьк, Докучаївськ та інш.), що вирішальним чином сприяло переведенню викладання курсів «Проектування збагачувальних фабрик», «Фізика і хімія горючих копалин», «Спеціальні методи збагачення корисних копалин» на державну мову в цих навчальних закладах.

6.2 Монографії з історії, літературознавства, педагогіки, філософії, видані НТШ-Донецьк в останні роки, розповсюджено через бібліотечні мережі України та адресно через профільні вищі навчальні заклади, що дозволило запровадити їх до наукового обігу й активно використовувати в навчальному процесі та дослідженнях.

7. Контакти з владними структурами. НТШ-Донецьк через В. Білецького представлене в *«Раді з питань національної та мовної політики при Донецькій облдержадміністрації»* (засідання Ради і виступ В. Білецького 04.02.2003 р.).

8. Участь у презентації книги НТШ-Донецьк “На неокраїнім крилі...” В. Біліяїва (штрихи до літературних портретів західної діаспори). Презентація відбулася 9 жовтня 2003 р. у Посольстві України в США (Вашингтон). Присутні – 40 осіб, в тому числі – в.о. посла Володимир Яценківський. Вела презентацію культур-аташе посольства Наталя Голуб та автор Володимир Біліяїв. Микола Француженко зачитав виступ голови НТШ-Донбас проф. В. Білецького. Часописи “Америка”, “Народна воля” та “Свобода” – надрукували статтю М. Вірного “Цікава й корисна книга” про книгу В. Біліяїва, видану НТШ-Донецьк. Рецензію на книгу видрукував журнал “Схід” (м. Донецьк). Книгу передано до бібліотеки Конгресу США, бібліотеки УВАН, бібліотеки Посольства України в США та особисто – ряду видатних діячів української культури в США – М. Вірному, С. Караванському, П. Одарченкові, Я. Славутичу, Г. Черіню, Р. Ференцевичу, Любомирі Сілецькій - Голові Жіночого Відділу ООЧСУ та інш. Книга адресно розповсюджується в Україні і за кордоном.

9. На регіональному фестивалі «Книга Донбасу-2003» (гравень- 2003 р.) книга НТШ-Донецьк «12 подорожей в країну давнього письменства» одержала **ДИПЛОМ ПЕРЕМОЖЦЯ** в номінації «Гуманітарні науки». НТШ-Донецьк виставляло на конкурс два своїх видання.

10. Участь у “круглому столі” з нагоди 150-річчя з дня народження М. Кибальчича, геніального українського вченого-винахідника. 1 листопада 2003. Донецьк, організатори – Чернігівське земляцтво, Донецьке генеалогічне товариство.

11. Нагородження книгами НТШ-Донецьк сільських (Донецької області) бібліотек-переможців “Конкурсу проєктів програм удосконалення бібліотечно-інформаційного обслуговування сільської молоді Донеччини” (м. Ясинувата, Донецької області, семінар бібліотечних працівників 19 листопада 2003 р. Загальна кількість книг НТШ-Донецьк для нагородження – 50 прим.).

12. Серія публікацій у донецьких мас-медіа, присвячених 130-й річниці НТШ. Газета “Донеччина”, журнал “Меркурій”, журнал “Схід”, газета “Політехнік” (Донецький національний технічний університет).

Організаційна робота НТШ-Донецьк

За 2003 р. НТШ-Донецьк після відповідних консультацій з керівництвом НТШ в Україні (О. Романів) проведена якісно нова організаційна робота, а саме.

1). У м. Краснодарі (Кубань) утворене ядро членів НТШ для першого осередку НТШ в Російській Федерації.

2). У Луганську утворений самостійний осередок членів НТШ.

3) Продовжується робота з створення осередків НТШ в містах Слов'янську та Маріуполі на Донеччині.

Отже, за 2003 р. структурувалося Донецьке відділення НТШ, число членів НТШ-Донецьк зросло до 55. За цей же час вибув один член НТШ-Донецьк (помер Ю.Л. Носенко). Загальне число представників відділення НТШ-Донецьк складає на 01.01.04. 57 осіб.

Нагальними залишаються питання утворення самостійно працюючих комісій і секцій за напрямками: філософія, історія, мова, література, хімія, технічні науки, медицина, психологія і т.д. На жаль не вдається утворити окремі фахові структури, які б могли вести науково-видавничу роботу автономно.

Загалом у 2003 році НТШ-Донецьк суттєво збільшило обсяг своєї роботи в різних напрямках.

По-перше, Донецьке відділення НТШ суттєво розширило свій територіальний вплив (Кубань, Крим, Луганськ).

По-друге, активізовано роботу в Інтернеті, особливо в 2002 і 2003 роках.

По-третє, суттєво розширені масштаби роботи в ділянці конференцій та громадсько-організаційної діяльності.

По-четверте, попри відсутність сучасної поліграфічної техніки, застарілість наявних потужностей НТШ-Донецьк збільшило обсяги дослідно-видавничої роботи.

По-п'яте, продовжено і розвинуто довготривалі проекти: “Аналітичний журнал “Схід”, “Донецький вісник НТШ”, “Проблеми сучасного підручника середньої і вищої школи”.

Видання НТШ-Донецьк і спільні видання НТШ-Донецьк з іншими організаціями загальною кількістю понад 3300 примірників книг та близько 7800 журналів розповсюджено через мережу бібліо-

тек України, книгарень, за індивідуальними замовленнями, а також віддано безкоштовно у школи і бібліотеки Донецчини та ін. областей України, Кубані, Криму, міст Запоріжжя, Дніпропетровська, Харкова, Івано-Франківська, передано в бібліотеки за кордон (Польща, США, Росія, Канада).

Перспективи діяльності Донецького відділення НТШ залежать від матеріальної і кадрової забезпеченості організації, ініціативи лідерів НТШ-Донецьк та окремих наукових напрямків.

В цілому ж слід констатувати зростаючу результативність НТШ-Донецьк, яке виявляє й ознаки автономної самоорганізації, стійкості та зрілості, відіграв все більшу роль у регіоні й Україні як в цілому недержавна наукова фундація.

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ В ДОНЕЦЬКУ

СЕКЦІЯ 1. ФІЛОСОФІЯ.

Веде професор філософії Ігор Пасько

УДК 321.01

Ігор ПАСЬКО¹, Ярослав ПАСЬКО²,

¹Донецьке відділення Центру гуманітарної освіти НАНУ

²Донецька державна академія управління

ТЕОРЕТИЧНІ ВИТОКИ ТА ІСТОРИЧНЕ ВТІЛЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТРАДИЦІЇ У ВИМІРАХ СВОБОДИ ТА КЛІЄНТЕЛИ

Стаття присвячена фокусній проблемі сучасної соціальної філософії – дослідженню феномену європейської традиції в теоретичному та суспільно-історичному вимірах Свободи і несвободи. Автори з'ясовують ціннісні орієнтири європейської парадигми, методологічні підвалини та головні етапи її розвитку. Аналізуючи суперечності, пов'язані з адаптацією України до європейського соціокультурного досвіду, пропонується авторська рефлексія щодо проблеми свободи та клієнтели в Україні в контексті сучасних процесів глобалізації.

Суперечливість і драматизм суспільно-політичних проблем останнього десятиліття в Україні визначається ситуацією вибору шляху майбутнього розвитку, який протягом тривалого часу залишається невизначеним. Попри те, що ці суперечності є пов'язаними